

## ЛАНДШАФТНІ ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОННОЇ ЗОНИ ПЗ "РОЗТОЧЧЯ"

У заповідниках створюються умови для природного розвитку заповідних об'єктів та збереження у природному стані типових або унікальних природних комплексів. Не останню роль в цьому відіграють розміри та конфігурація заповідника. При малій площі заповідника та кластерній його будові з метою зменшення антропогенного впливу є необхідним встановлення навколо нього охоронної зони, що передбачено законом "Про природно-заповідний фонд України" (Розділ IV, ст. 39, 40).

На Українському Розточчі ділянки із заповідним режимом розташовані на території НПП "Яворівського" (661,6 га) та ПЗ "Розточчя" (2084 га), причому їх розташування носить кластерний характер. ПЗ "Розточчя" є одним із найменших заповідних масивів в Україні, проте, - одним із найбільших у межах Львівської області. Зважаючи на 20-літній період заповідності ПЗ "Розточчя" має найбільше можливостей для відновлення характерних для регіону Розточчя корінних лісових екосистем, повноцінного існування та збереження біорізноманіття.

Проте заповідник і надалі піддається антропогенному впливу. До ПЗ "Розточчя" безпосередньо примикають 6 населених пунктів із шістьма тисячами жителів. Майже по усьому периметру він оточений автомобільними дорогами. Довжина доріг, що є одночасно межею заповідника - 12,5 км, що становить 29 % від загальної довжини його меж.

Невелика площа заповідника не може забезпечити нормального функціонування та саморегуляції його екосистем, підтримання чисельності популяцій рослин і тварин на рівні, достатньому для збереження генетичного різноманіття видів і тривалого автономного існування їх угруповань. Це свідчить про необхідність створення навколо ПЗ "Розточчя" охоронної зони.

Питання створення охоронної зони навколо ПЗ "Розточчя" піднімалося неодноразово науковцями Львівського національного університету ім. Івана Франка, Українського державного лісотехнічного університету та працівниками заповідника [1, 2, 5, 14], проте через об'єктивні причини це не було здійснено. У зв'язку з включенням заповідник "Розточчя" до міжнародного біосферного резервату питання охоронної зони заповідника стало знову актуальним і набуло нового змісту. Організація такої зони, яка складатиме буферну зону біосферного резервату дасть змогу не тільки покращити природоохоронну роль заповідника, але й сприятиме розвитку екологічно спрямованого лісового і рибного господарства, розвитку рекреаційної індустрії в наколишніх населених пунктах - Івано-Франкове, Лелехівка, Верещиця, Ставки, Лозина, Середній Горб, Верхутка, які ввійдуть у транзитну зону біосферного резервату [13].

Аналіз ландшафтної структури, просторового поширення природних компонентів, антропогенного впливу, просторово-часових особливостей протікання природних і природно-антропогенних процесів у ПЗ "Розточчя" та його околицях дозволили виділити межі охоронної зони (Рис. 1).

Для аналізу ландшафтної структури ПЗ "Розточчя" та його околиць було використано ландшафтну карту Українського Розточчя масштабу 1:200 000 [8] в ранзі ландшафті та ландшафтних місцевостей; ландшафтну карту ПЗ „Розточчя” 1:10 000 (О.Федірко. В.Брусак, 1990) в ранзі простих урочищ; ландшафтну карту Розточчя масштабу 1:1 000 000 [7] в ранзі складних урочищ.



Рис. 1. Схема охоронної зони природного заповідника „Розточчя“

### Природний заповідник "Розточчя"

Природний заповідник "Розточчя" організований у 1984 році. Базою для його створення стали державний заказник "Страдчанський ліс", заказник "Горбки та Ставки", пам'ятка природи "Коралева гора". На даний час заповідник включає заповідні масиви (урочища) Верещиця, Горбки, Ставки, Заливки (Рис. 1).

Природний заповідник "Розточчя" розташований на горбистому пасмі Розточчя, яке є контактною зоною Східно-Європейської платформенної і Карпатської геосинклінальної тектонічних структур. За геоботанічним районуванням УРСР заповідник "Розточчя" належить до Немирово-Магерівського району Розтоцького округу Балтійської підпровінції Центрально-Європейської провінції Європейської широколистяної області (Шеляг-Сосонко, 1977). Через Розточчя проходять межі ареалів важливих лісових едифікаторів (південна межа на Україні сосни звичайної (*Pinus sylvestris*), північно-східна - бука лісового (*Fagus sylvatica*), східна - дуба скельного (*Quercus petraea*)). Панівними є сосново-букові, сосново-дубові з дуба скельного, грабово-дубові та соснові формації [12].

За схемою фізико-географічного районування Заходу України К.І. Геренчука Українське Розточчя належить до природної області Розточчя та Опілля [10]. За схемою фізико-географічного районування України О.М. Маринича та ін. (1985, 1997) природна область Розточчя та Опілля належить до Західно-Української провінції (краю) лісостепової зони.

Ландшафти Українського Розточчя належать до групи Подільських ландшафтів [7]. Характерними особливостями подільських ландшафтів є горбогірно-рівнинний, пластово-ярусний рельєф, переважання лесовидних суглинків, корінних, рідше флювіогляціальних пісків та поширення сірих лісових суглинкових та дерново-слабопідзолистих супіщаних ґрунтів під буковими, грабовими та сосновими лісами.

На території Українського Розточчя виділяють 6 географічних ландшафтів: Равський, Верхньовеверицький, Янівський, Дубровицький (Брюховицький), Домажирський та Давидівський [7, 8].

Природний заповідник "Розточчя" розташований у центральній частині Янівського ландшафту. Домінуючим видом ландшафтних місцевостей у Янівському

240

ландшафті [1, 8, 9] є пологосхиле слаборозчленоване горбогір'я з дерново-слабопідзолистими супіщаними ґрунтами під сосновими і дубово-сосновими лісами, сформоване на перевідкладених флювіогляціальних супісках і корінних пісках. Деяку меншу площу у ландшафті займає спадистосхиле розчленоване горбогір'я з дерново-слабопідзолистими супіщаними в комплексі з дерново-карбонатними середньосуглинковими ґрунтами на перевідкладених флювіогляціальних і корінних пісках під дубово-сосновими і частково буковими лісами.

Для Янівського ландшафту характерними є значні долинні розширення з алювіальними відкладами чи торфовищами [15]. Вони представлені місцевостями днищ річкових долин з улоговинними розширеннями з лучно-болотними середньо- і легкосуглинковими ґрунтами на алювіально-делювіальних відкладах і торфовищах під осоково-різнотравними луками. На території ПЗ "Розточчя" та його околиць ця місцевість зайнята ставами.

Найбільш поширеними видами ландшафтних урочищ у північній частині Янівського ландшафту [7] є дуже високі поверхні межиріч складені верствами пісків, броньованих баденськими вапняками і вапняковистими пісковиками та спадисті і сильноспадисті схили дуже високих межиріч, закладених в піщаних та супіщаних верствах, розчленовані ярами і балками. Поверхні та схили межиріч покриті соновими лісами на дерново-слабопідзолистих піщаних ґрунтах.

У південній частині Янівського ландшафту найпоширенішими ландшафтними урочищами є поверхні структурних ступенів низьких рівнів, закладені в супіщаних і піщаних верствах та поверхні терасових рівнів і прохідні долини, ускладнені піщаними шлейфами пролювію та флювіогляціальними відкладами. Переважають дерново-слабопідзолисті ґрунти, переважно під сосновими лісами.

Найбільшу площу у Янівському ландшафті займають спадисті, ступінчасті схили межиріч, розчленовані ярами і балками, покриті сосновими лісами на дерново-слабопідзолистими супіщаними ґрунтами.

Днища долин річок у Янівському ландшафті сформували три види складних урочищ. На території старого русла р. Верещиці утворилося днище у формі котловиноподібного розширення, складене алювіальними супісками, торфовищами, іноді перекриті еоловими горбами, зайняте ставами. Притоки р. Верещиці сформували днище і добре виробленим профілем рівноваги, вистелені піщаним, супіщаним та суглинковим алювієм, ускладнені пролювіальними наносами, часто зайняті торфовищами. На днищах тимчасових потоків, на заліснених схилах ярів та балок утворилися специфічні, характерні лише для Розточчя ландшафтні урочища.

**Урочище Верещиця.** Урочище Верещиця (площа 997 га) є найвищою частиною природного заповідника "Розточчя". Для нього властивий платоподібно-останцевий тип рельєфу. Характерні платоподібні підняття висотою 40-50 м, покриті буковими, дубово-буковими та грабово-буковими лісами. Сухі долини із сосновими, дубово-сосновими, грабово-сосновими лісами розчленовують підняття та їх підніжжя - відносно пологі слабо ввігнуті схили. Ділянки ерозійних терас, що займають крайню північну частину, та заплавна тераса на сході урочища покриті грабово-березовими, дубово-березовими та сосново-березовими лісами.

**Урочище Ставки.** В урочищі Ставки (площа 533 га) домінують ландшафтні місцевості широких структурних плато з абсолютними висотами 250-325 м, броньовані ратинськими вапняками. Плато плавно переходить у місцевості днищ річкових долин рік Верещиці і Ставчанки. В даному урочищі можна спостерігати зміни різних типів лісорослинних умов від свіжих суборів до сирих сугрудів та вологих грудів. Це найбільш вивчена ділянка заповідника. Регулярні наукові спостереження ведуться на ній з 1940 року - з часу, коли відомий український лісівник і громадський діяч А. П'ясецький заклав класичний лісотипологічний профіль. Профіль шириною 50 м і довжиною 1050 м, прокладений від низинного торфовища

241

(абс. висота 295 м) до вершинної поверхні плато (абс. висота 340 м), охоплював десять типів лісу. Цей профіль протягом 60-ти років служить лісівникам, біологам, географам базовою основою досліджень динаміки природних комплексів Янівського ландшафту. У 1974 році згадувана ділянка площею 120 га увійшла до державного заказника "Страдчанський ліс". З часу створення заказника протягом 30 років у цьому заказнику

були проведені комплексні фундаментальні дослідження з детальним (масштаб 1:5 000) картуванням ландшафтів, ґрунтів, типів лісу, рідкісних і зникаючих рослин.

У 1984 році частина урочища Ставки була оголошена ботанічною пам'яткою природи. В цей же рік Королева гора - півострів на Янівському ставі, представлений вапняковим останцем, який на початку минулого століття був зайнятий лучно-степовою рослинністю, а тепер - сосновим субором отримав статус заповідного урочища.

Таким чином згадані ділянки є найціннішими моніторинговими об'єктами як урочища Ставки, так і ПЗ "Розточчя" в цілому.

**Урочище Горбки.** В урочищі Горбки (площа 388 га) верхній ландшафтний ярус утворюють місцевості останцевих горбів, для яких, на відміну від платоподібних підвищень ур. Ставки, характерні вузькі вершинні поверхні і круті та спадисті схили, покриті лісами з перевагою дуба черешчатого та скельного. Місцевості нижнього ландшафтного ярусу являють собою спадисті поверхні підніжжя плато вкриті сосново-дубовими, сосново-дубово-буковими лісами і заплавному терасу зайняту вільховими лісами та березняками.

Порівняно значне вертикальне і горизонтальне розчленування рельєфу сприяло поселенню і збереженню тут рідкісної флори і фауни.

Тут знаходиться унікальний в Україні лісівничий об'єкт - географічні культури сосни звичайної, де акліматизовані 34 екотипи сосни з різних куточків Євразії.

**Урочище Заливки.** Займає площу 161 га. Це найбільш заболочений масив Українського Розточчя. У ландшафтному відношенні урочище Заливки являє собою заплаву річок Верещиці та її притоки Ставчанки. Заплава складена алювіальними відкладами і торфовищами, покрита лучно-болотною та лісовою рослинністю. Луки зосереджені в північній частині урочища (заплава р. Ставчанки), а також тягнуться вузькою смугою уздовж обвідного магістрального каналу. Переважають торф'янисті (*Prata torfosa*), справжні (*Prata genuina*) та пустищні луки (*Prata fridisicca*). Справжні луки поширені на найбільш підвищених ділянках урочища і представлені формаціями *Calamagrostidetata epigeios*, *Festuceta pratensis*, *Festuceta rubrae*, *Poeta pratensis*, *Anthoxanthetoi odorati*. Власне болотна рослинність збереглася лише на мікропониженнях уздовж меліоративних та обвідних каналів Лісові ценози панують у південній та частково центральній частинах і відходять пасмами до східної частини. Переважають ліси з домінуванням у деревостані *Betula pubescens* Ehrh. та *Pinus sylvestris* L, чагарниковому ярусі - *Frangula alnus* Mill, травостої - *Deschampsia cespitosa* (L.) Beauv. [12].

#### **Охоронна зона урочища Верещиця.**

У північній частині охоронна ділянка разом із заповідним масивом Верещиця розміщені на єдиній формі рельєфу - плато з вершиною "На Кам'яному" (абс. вис. 366 м). Плато в плані має видовжену з пн.-зх. на пд.-сх. овальну форму із радіальним розчленуванням широкими сухими видолинками. Воно складене ратинськими вапняками та перекрите пісками, а на південному відрозі - суглинками. У заповіднику вершинні і привершинні поверхні плато зайняті буковими та грабово-буковими лісами, підніжжя схилів дубовими, сосново-дубовими та дубово-сосновими лісами. Лісові масиви плато утворюють єдиний лісовий територіальний комплекс, який має значення для розмноження популяцій місцевої фауни.

Південніше описаного плато проходить широке пониження, скероване до долини р. Верещиця. Із західної сторони пониження замикається у субмеридіональною грядою із середньою висотою 330 м.

242

Охоронна зона на південь від ур. Верещиця характеризується пологими ступінчастими схилами, розчленованими сухими видолинками. Рослинність представлена сосновими, дубово-сосновими лісами. Східна частина цієї ділянки являє собою продовження хребта Великий горб, який бере свій початок в ур. Верещиця. Платоподібні останці (абс. вис. 350-355 м), покриті дубовими та дубово-буковими лісами,

простягаються у субмеридіональному напрямку паралельно долині р. Верещиця. По них проходить вододіл між басейнами рік Верещиця та Шкло.

На даний час більшу частину виділених під охоронну зону ур. Верещиця ділянок займають вирубки. Важливо, щоб надалі традиційне лісове господарство проводилось із врахуванням особливостей розвитку суміжних природних заповідних лісів.

На заході ур. Верещиця обмежується асфальтованою дорогою ур. Ярина - с. Верещиця. Оскільки дорога з'єднує автомобільну магістраль Львів-Краківець з військовим полігоном, мисливським господарством "Майдан" і селом Старичі, то тут спостерігається досить інтенсивний рух транспорту. Періодично під час військових навчань по дорозі проходить важкий військовий автомобільний транспорт. Вибір території охоронної зони здійснювався із врахуванням впливу цієї автомобільної дороги на прилеглі лісові біотопи, зокрема із врахуванням міграційних шляхів тварин, а також особливостей рельєфу та симбіотичних зв'язків лісових біоценозів заповідника га лісництв.

Ще одним аргументом на користь створення на цій території охоронної зони є те, що дана територія розташована в межах водозбірного басейну р. Добростанка, в якому знаходиться один із найстаріших водозаборів питної води м. Львова.

### **Охороіша зона урчищ Горбки та Ставки.**

Вибрані ділянки охоронної зони, які обмежують заповідні урочища Горбки з північної сторони та Ставки з північної та східної сторін, становлять єдині ландшафтні комплекси із заповідними масивами.

Північна частина охоронної зони, яка прилягає до урочища Горбки, вклинюється у зону абсолютного заповідання Яворівського НПП. Вона характеризується крутими спадистими схилами, розчленованими крутими ярами та балками. Пі схили покриті буковими та дубово-буковими лісами. На цій ділянці бере свій початок р. Ставчанка та розташований ставок, площа якого 2,3 га. Береги витоків річки та ставка порослі вільховими та березово-вільховими лісами.

Охоронна зона, яка прилягає до урочища Ставки, на півночі безпосередньо примикає до сіл Ставки, Верхутка та Лозина. Для цієї території характерний останцево-платоподібний рельєф. Плато широтного простягання (абс. вис. 350-360 м) покриті буковими, дубовими та дубово-буковими лісами займають центральну частину цієї ділянки охоронної зони. Схили плато круті, розчленовані ярами та балками. Південне підніжжя плато пологіє, покрите сосновими лісами. По цьому плато проходить межа між урочищем Ставки та охоронною зоною. Тут, до створення ПЗ "Розточчя" була ботанічна пам'ятка природи "Горбки та Ставки", де на площі 25,2 га охоронялися залишки вікових букових дібров і дібров з дубом скельним.

Охоронна ділянка на схід від ур. Ставки на протязі 4,5 км відмежується асфальтованою автомобільною дорогою Івано-Франкове - Жовква. Ця ділянка є продовженням ланцюга плато, що простягаються у субмеридіональному напрямку від сіл Верхутка та Лозина до села Страдч. Вони виступають вододілом між басейнами рік Ставчанка та Домажир. Подібно як і в урочищі Ставки плато покриті дубовими та сосново-дубовими лісами, а їх схили - сосновими насадженнями.

Лісові масиви зазначеної території багаті на рідкісні види рослин, що занесені до Червоної книги України, а саме лілія лісова (*Lilium martagon* L.), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis* (L) Rich.), любка дволиста (*Platanthera bifolia* (L.) Rich), любка зеленоквіткова (*Platanthera chlorantha* (Cust.)), плаун річний (колючий) (*Lycopodium annotinum* L.). На виходах скель зростають асплений волосовидний (*Asplenium trichomanes* L.) і багатоніжка звичайна (*Polypodium vulgare* L.). У 35 кварталі знайдено реліктовий вид родини Orchidaceae,

243

занесений до Червоної книги України - зозуліні черевички справжні (*Cypripedium calceolus* L.). Поблизу с. Лозина на вологих луках виявлено популяції пальчатокорінників (*Dactylorhiza Nevski*) та окремі місця проростання сону великого (*Pulsatilla grandis* Wend ).

На південь від Янівського ставу на площі 16,0 га знаходиться орнітологічний заказник "Янівські чаплі", створений у 1995 році. Дубово-соснові ліси є місцем гніздування сірих чапель.

Біля с. Страдч розташований арборетум (площа 15,5 га), котрий є складовою частиною Ботанічного саду УкрДЛТУ загальнодержавного значення. Колекція налічує біля 200 видів дерев і чагарників, серед них екзоти: магнолія оберненояцевидна, магнолія Кобус, сумах пухнастий, бархат амурський, хеномелес японський, бузок угорський, маакія амурська. Алеї туї західної та дугласії зеленої, група деревогубця канадського є найціннішими елементами даного садово-паркового об'єкту.

Крім вище згаданих лісових територій, до охоронної зони урочищ Горбки та Ставки пропонується включити долини річок Верещиці та Ставчанки. В кінці XIX ст. долини цих річок являли собою заболочені та майже повністю заліснені території. Меандруюча, повноводна в цей час річка Верещиця почергово скидала свої води у Майданський, Малюшевський та Янівський стави. Стави використовувались в основному з водорегулюючою метою, для обслуговування деревообробних підприємств у Янові і Лелехівці, рибальства і відпочинку [13].

В кінці 40-х - середині 60-х років напрям господарського використання долини Верещиці кардинально змінився. В цей же час з метою промислового розведення риби споруджено каскад нових ставів, спрямлено русло Верещиці, прокладені магістральні і обвідні канали, реконструйовано старі стави. Водно-меліоративні роботи в долині Верещиці та її лівій притоці Ставчанці продовжувались до середини 80-х років, внаслідок чого були осушені болота в гирлі Ставчанки, споруджено ряд нових каналів, проведено укрупнення ставів.

Такі зміни негативно відзначились на функціонуванні природних комплексів долини Верещиці і прилеглих територій. Функціонування і розвиток прибережних ландшафтних одиниць органічно пов'язані з динамікою долинних природних комплексів. Так як долина Верещиці є основним базисом водного стоку для навколишніх горбогірних ландшафтів, то їх режим зволоження знаходиться у прямій залежності від гідродинамічного стану долини. Ця залежність в першу чергу відображається у суцесійній динаміці рослинного покриву, темп якої зростає з наближенням до долини.

Ознаками погіршення екологічного стану річкової системи Верещиці свідчить деградація болотних біогеоценозів, посилення заліснення окремих ділянок долини Верещиця (урочище Заливки), інтенсивне заростання ставків, часте "цвітіння" води у ставках.

Обґрунтування площі та межі охоронної зони ПЗ "Розточчя" здійснювалося із врахуванням лінії Головного Європейського вододілу, впливу автомобільних доріг на прилеглі лісові біотопи, міграційних шляхів тварин, особливостей рельєфу, симбіотичних зв'язків лісових біоценозів та територіальної цілісності ландшафтних комплексів заповідника та охоронної зони.

Складність організації охоронних зон полягає в тому, що побажання науковців не завжди співпадають з інтересами землекористувачів. Щоб не спричинити надмірних збитків землекористувачам, доводиться зменшувати площу пропонованих охоронних ділянок. Проте охоронні функції цих ділянок при цьому не втрачаються.

1. Брусак В.П. Географічні аспекти оптимізації функціонування заповідників (на прикладі природного заповідника "Розточчя" і Карпатського біосферного заповідника) // Автореф. дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.11/ Львів. держ. ун-т ім. І.Франка. - Львів, 1997. - 20 с.

2. Брусак В. Історія, сучасний стан і перспективи розвитку заповідної справи на Розточчі // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. - 2000. - Вип 26, - С. 237-242.

244

3. Брусак В.П., Міллер Г.П., Федірко О.М. Особливості ландшафтної структури заповідника "Розточчя" // Природничі дослідження на Розточчі - Львів УкрДЛТУ, 1995. - С. 60-70.

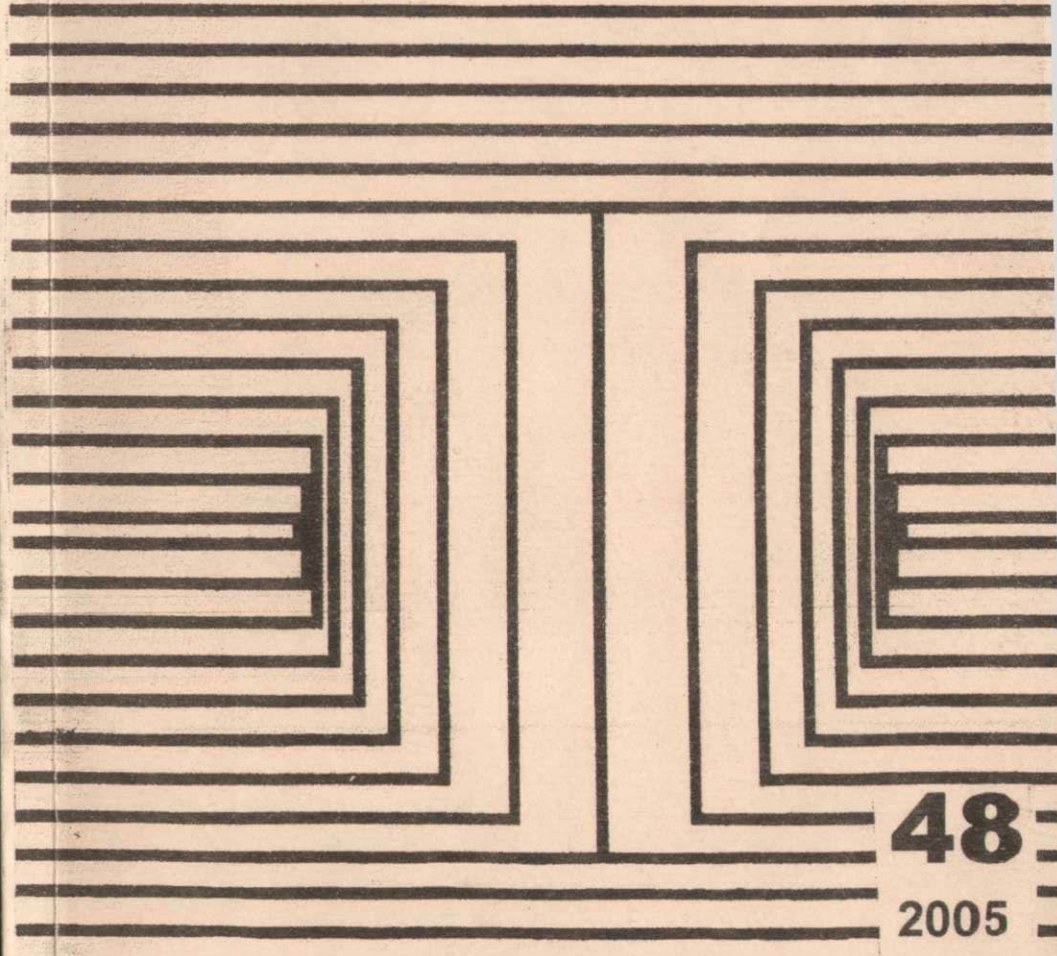
4. Жижик М.П., Кагало О.О. Особливості охорони урочища Заливки заповідника "Розточчя" // Укр. бот. журнал. - 1988. - Т. 45, № 1, - С. 68-73.

5. *Кравчук Я.С., Зінько Ю.В., Брусак В.П., Сорока Р.Ю., Чернявський М.В., Сорока М.І., Гринюк Ю.Г., Дубина Я.І.* Напрямки територіального розвитку заповідника "Розточчя" // Тез. доп. 44-ої наук.-техн. конф. - Львів: УкрДЛТУ, 1992. - С. 38-39.
6. Літопис природи. Книга 16 (рукопис).- Івано-Франкове, 2003.
7. *Муха Б. П.* Ландшафтна карта Розточчя масштабу 1:100 000 // Розточанський збір - 2000. - Львів, 2001.- С. 128-137.
8. *Муха Б.* Ландшафтна карта Львівської області масштабу 1:200 000 // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. - 2003. – Вип. 29. - С. 58-65.
9. *Муха Б.П.* Ландшафтна структура Українського Розточчя // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми і перспективи розвитку природоохоронних об'єктів на Розточчі». - Львів, 2000. - С. 156-165.
10. *Природа* Львівської області / За ред К.І. Геренчука. - Лівів: ЛДУ, 1972.
11. *Сорока М.І.* Рідкісні та зникаючі види рослин Українського Розточчя // Природничі дослідження на Розточчі. - 1995. - Вип. 4. - С. 77- 81.
12. *Сорока М.І.* Судинні рослини державного заповідника "Розточчя". - Львів. 1990.
13. *Стойко С., Мельник А., Шушняк В. та ін.* Українська частина проєктованого польсько-українського біосферного резервату "Розточчя" та її репрезентативне ландшафтно-екологічне значення // Біосферний резерват як модель сталого розвитку територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Матеріали міжнар наук.-практ. конф. - Львів, 2003. - С. 16-31.
14. *Стрямець Г.І., Ференц Н.М., Хомин І.Г.* Проблеми охорони рослинного світу заповідника "Розточчя" // Проблеми і перспективи розвитку природоохоронних об'єктів на Розточчі: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. - Львів, 2000. - С. 170-175.
15. *Федірко О.М., Брусак В.П.* Ландшафтна карта НПП "Яворівський" // там же. - С. 177-185.
16. *Яцюк З.Й., Вишневський Й.Я., Брусак В.П.* Грунтовий покрив заповідника "Розточчя" // Науковий вісник УкрДЛТУ.- 1995. - Вип. 4 - 205 с.

ISSN 0868 - 6939



**ФІЗИЧНА  
ГЕОГРАФІЯ  
ТА  
ГЕОМОРФОЛОГІЯ**



**48**

**2005**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
КИЇВСЬКИЙ НУіМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОМОРФОЛОГІЯ

МІЖВІДОМЧИЙ НАУКОВИЙ ЗБІРНИК  
Заснований у 1970 р.  
ВИПУСК 48

Київ - Видавництво географічної літератури "Обрії" 2005

УДК 551.4(С1)+911.2  
ББК 65.04



Ф45

Фізична географія та геоморфологія - К.: ВГЛ Обрії, 2005. - Вип. 48. - 268 с.

*У збірнику викладено результати теоретичних та прикладних географічних досліджень, проведених в різних регіонах України. Подано аналіз сучасних теоретичних уявлень про антропогенні навантаження на рельєф і ландшафти, розглядається значення окремих напрямків фізичної географії, геоморфології та геоекології в концепціях географічного обґрунтування раціонального використання природних ресурсів України, наведено нові методичні розробки еколого-географічних оцінок геосистем у зв'язку з різними видами природокористування. Викладено інші прикладні аспекти фізичної географії та геоморфології еколого-географічного плану.*

*Для наукових працівників, спеціалістів науково-дослідних і проектно-пошукових установ, викладачів, студентів.*

Збірник внесено до "Переліку фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук" ("Бюлетень ВАК України", № 4 за 1999 р.).

*Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.*

ISSN 0868-6939

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка {Київський НУ ім. Т.Шевченка}, 2005

#### **РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:**

Шищенко П.Г., д-р. геогр. наук, член-кор. АПН України, КНУ ім. Т.Шевченка (відповідальний редактор),

Адаменко О.М., д-р. геогл.-мін. наук, Івано-Франківський технічний університет нафти та газу

Бортник С.Ю., д-р геогр. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Гродзинський М.Д., д-р геогр. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Денисик Г.І., д-р. геогр. наук, Вінницький педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського

Дмитрук О.Ю., канд. геогр. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Ковальчук І.П., д-р. геогр. наук, Львівський НУ ім. Івана Франка

Маринич О.М., д-р. геогр. наук, член-кор. НАН України, Інститут географії НАН України

Мельник А.В., д-р. геогр. наук, Львівський НУ ім. Івана Франка

Некос В.Ю., д-р. геогр. наук, Харківський НУ ім. В.Н. Каразіна

Ободовський О.Г., д-р. геогр. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Огородніков В.І., д-р. геол. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Олійник Я.Б., д-р. екон. наук, член-кор. АПН України, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Палієнко В.П., д-р геогр. наук, Інститут географії НАН України

Пашенко В.М., д-р. геогр. наук, Інститут географії НАН України

Самойленко В.М., д-р. геогр. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Стецюк В.В., д-р. геогр. наук, Київський НУ ім. Т.Шевченка

Шуйський Ю.Д., д-р. геогр. наук, Одеський НУ ім. І.І. Мечнікова